

Освен това възниква и въпросът за привеждането на материалните разходи в съпоставими цени, защото обемът на общата промишлена продукция се изчислява в съпоставими цени и сумите, които трябва да се приспаднат, трябва да бъдат също в съпоставими цени. Ако за база се приемат само текущите цени, няма да се следи динамиката на производителността на труда.

Както се вижда всеки от посочените по-горе методи за отчитане производителността на труда: натурален, трудов, ценов има свои предимства и недостатъци. Значителна част от тези слабости биха могли да се избегнат чрез съчетаването на няколко отделни метода. По този начин не само ще се помогне за отстраняването на недостатъците, но ще се даде възможност за по-пълно характеризирание и анализиране на производителността на труда както за отделното предприятие, така и за група предприятия и за цялата промишленост. Би могло например да се използват едновременно натуралният и ценовият метод, трудовият и ценовият метод. Би могло да се използват и двата стойностни метода, като се използва общата промишлена продукция и чистата продукция. Те взаимно ще се допълват.

Друг важен въпрос, който възниква при отчитането на производителността на труда, е начинът за изразяване промените в равнището на производителността на труда. Настъпилите изменения в равнището на производителността на труда през даден период в сравнение с друг, приет за базисен, става чрез изчисляване на т. н. индекси. Индексите са относителни величини, които характеризират средното изменение на дадено единично или съставно явление в течение на времето. Построяването на индексите на производителността на труда става, като се съпостави постигнатото равнище на производителността на труда през даден период с равнището на производителността на труда през друг период, приет за базисен. За база може да служи както достигнатата производителност на труда в предшестващия период или друг предходен период, така и плановото задание.

Индексът на производителността на труда представлява отношение между обема на произведената продукция и времето, употребено за произвеждането ѝ през отчетния период към обема на произведената продукция и времето, употребено за произвеждането ѝ през базисния период. Ако се обозначи обемът на произведената продукция през отчетния период с q_1 , през базисния период с q_0 , общото количество време, изразходвано за произвеждането на продукцията през отчетния период с T_1 , за през базисния — с T_0 , това отношение получава следния израз:

$$J_{п. т.} = \frac{q_1}{T_1} : \frac{q_0}{T_0}$$

В зависимост от това какъв израз ще се даде на произведената продукция, може да се получи натурален, трудов и ценов индекс на производителността на труда.

При построяването на натуралния индекс на производителността на труда се изхожда от равнището на производителността на труда в натурално изражение. Равнището на производителността на труда през отчетния период в натурално изражение (добив на въглища на един работник в тона, произведена електроенергия от един работник в квч., изкопана руда от един работник в тона) се отнася към равнището на производителността на труда през базисния период.